

Hafta içinden notlar:**Tiyatro neden
ihtiyaçtır?****YAZAN:****Halit Fahri OZANSOY**

Türk tiyatrosu, geçen hafta kavuştuğu açık hava tiyatrosile, çeyrek asırdır atıldığı ışıklı yolunda büyük bir konağa daha vardı. Bu sanat kervanımız şimdi yıldızlı göklerin altında uğuldayor. Uzak asırlar gizli sırlarıyla geri gelmiş, Kral Oidipus gözlerin kör eden kaderin müthiş faciasını, bize de, dört duvarın dar çerçevesinde çıkararak, efsane ilâhlarının hayaller dolaşan sonsuzluklar altında haykırmıştır. Bu, tiyatronun, mesafe ve zaman tanımayan kudretinin en hakiki en belâgatli ve mânalı çehresile carlanışıdır. Fakat ne gariptir ki, bu büyük başarıyı elde edebilmek için, Açık hava tiyatrosunun daha temelleri atılırken, bunun bugünkü ekonomik darlık içinde lüzumsuzluğunu ileriye süren çatlak ve menfi sesler bizde duyulmuştur ve bunun içindir ki, İstanbul valisi bu yeni tiyatroyu açış nutkunda bu iddianın yersizliğine ve yolsuzluğuna da dokunmaktan kendisini alamamıştır, şüphesiz ki çok iyide etmiştir.

Kapalı tiyatronun da, Açık hava tiyatrosunun da düşünen, hisseden ve daima ileriye doğru yürüyen, yürümek isteyen medeni bir insan topluluğu için nasıl bir ihtiyaç olduğunu, tam mânasile aydın kafalara anlatmağa lüzum yoktur. Onlar bu ihtiyacı zaten takdir etmişler ve bugünkü başarılı işi de bu anlayışla alkışlamışlardır. Fakat anlamıyanlara ve hâlâ da anlamak istemiyenlere söyleyecek bir hayli söz vardır.

Ben bu yazımda yalnız şunu belirtmek isterim ki, tiyatro, yalnız medeni insanların değil, en vahşi devirlerinden beri bütün insanların malıdır. Bir Fransız bilgininin açıkladığına göre, bu ihtiyaç, kuvvetli bir iç güdü ile, taş devri, mağara devri insanlarında bile kendini belli etmiştir. Taş la hayvan öldürerek kendisini beslemek zorunda kalan mağara adamı, bu avcılığının hikâyesini avından dönmüşünde mağaradaki arkadaşlarına bir takım sesler ve jestlerle anlatmış, anlatırken hayvanın sesini, atlayışını, kendisinin müdafaasını taklid etmiş, bu suretle, ilk tiyatro, bir avcılık senaryosu halinde, daha mağara hayatından başlamıştır. Nasıl ki sonraları, tarihin başladığı devirlerde, birçok dini ve milli şenliklerde yapılan temsilli mahiyetteki âyinler, her eski millette, tarihten evvelki bir geleniğin şu veya bu şekillerde devamından başka bir şey değildir.

Şimdi bugüne geleyim ve tiyatronun bir çocuk ruhunda ve hayalinde ki tesirini kendimin yeni bir müsahe demle anlatayım:

Okuyucularım tanırlar, benim bir küçük Ayşem vardır, annesi öğretim alanında meslek arkadaşımıdır ve çocuk, iki yaşından beri bana ve aileme alışmıştır. Bu yaz yine sevimli, cana yakın misafirim bulunuyor.

Ayşenin yedinci doğum yılına girişini daha bu ayın birinci günü kutladık.

Geçen hafta dikkat ettim, ben o damda çalışırken, Ayşe, kapının dışı

(Devamı 6 ıncı Sayfada)

Tiyatro neden ihtiyaçtır ?

(Baştarafı 5 inci Sayfada)

şındaki sofada kendinden iki yaş büyük bir arkadaşı ile oynarken, sesi birdenbire daha aşağılardan geliyor.. Merak ettim, sofaya çıktım. Bir de ne göreyim? Ayşecik, aşağı taşlığa inen merdivenin dibindeki kapıyı açmaya çalışıyor, fakat kilitli olduğu için açamıyor. Bir taraftan da üç sesle kendi kendine bir oyun oynuyor.. Oynadığı oyun şu:

— Efendim, açın kapıyı... Şikâyetim var?

(Arkasından bir mırıltı.)

— Nasıl olur, efendim, dinlemez olur musunuz? Bebeğinin hizmetçisi kaçtı.. Küçük mutfak takımımın bir tabağını kırmış... Ödesin!

— [Sesini değiştirip kalınlaştıra - rak] Ben ödeyemem. Ben teyzesiyim. Annesi de işe gitti..

— [Yine kendi sesi ile] Ben artık bilmem onu... Polis efendiye söylediğimi. Polis efendi, hizmetçi bebeğimin tabağını kırdı.

— [Çok kalın bir sesle] Sen merak etme. küçük Ayşe! Ben ona ceza ve ririm, tabağını da ödetirim..

— [Kendi sesile] Teşekkür ederim, efendim! Tabii ödeyecek. Ödemezseler haksızlık olur. Sonra bebeğim ağlar.

Bunun üzerine Ayşe, merdivenden yukarı çıkmağa başladı, ben hemen odama çekildim ve oyunun ötesini oradan dinledim. Ayşe, şimdi, sofadaki arkadaşına haber veriyordu:

— Konuştum polis efendi ile ... İşte tabağım yenisini de getirdi.

Kapının kenarından baktım, elinde tabak filân yok. Arkadaşı olan küçük, bu hayali tabağı almak üzere elini uzattı..

— Aman... Dikkat et!. Bu da kırılmasın.

— Merak etme, ben kırmam..

— Haydi şimdi sen de gir oyuna!..

— Girdim ya?..

— Bak, öteki bebekler de misafir geldiler. (sesini incelterek) Ayşe abla... Biz geldik..

— Hoş geldiniz..

Diğer arkadaşı da:

— Hoş geldiniz, safa geldiniz.

Ayşe:

— Hep tamam mıyız?. (birçok sesle) tamamız... Tamamız... Hep geldik..

— İyi öyle ise... Yemek yiyelim, çay içelim. Küçük Hasanın babası Mahmud Efendiye de telefon edelim, merak etmesin!

Küçük Hasan, kırmızı elbiseli bir bektir. Mahmud Efendi de her zaman ismi geçen fakat cismi görünmiyen babası!

Şimdi telefon:

— Allo... Siz misiniz Mahmud Efendi?

— Merak etmeyin. Küçük Hasan

bizde.. Çaya davetli idi. Sonra biz onu getiririz.

— [Kalın sesle] — Peki, kızım!

— Allaha ısmarladık, güle güle!

Bu «Allaha ısmarladık, güle güle!» Ayşenin sık sık kullandığı hoş sözlerinden biridir.

Bundan sonrasını anlatmıyorum Çünkü iki çocuk, bebeklerle çaya oturmuşlardı. Biraz da başbaşa konuşuşunlar!

Tiyatronun insanlar için nasıl tabii bir ihtiyaç ve bir zevk olduğunu, senaryosunu da temsilini de tek başına idare eden Ayşenin rejisörlüğü kadar bilmem ki ne anlatabilir?

Halit Fahri OZANSOY

İstanbul Gazeteciler Cemiyetinin büyük Türk musikisi konseri

İstanbul Gazeteciler Cemiyeti tarafından tertip edilen ikinci büyük Türk musikisi konseri 27 Ağustos 947 Çarşamba günü saat 21.30 da Açık hava Tiyatrosunda verilecektir. Konser «İstanbul Türk musikisi yüksek sanatkarları cemiyeti» azaları tarafından hazırlanmıştır. Memleketimizin tanınmış ses ve saz sanatkarlarının iştirak edeceği bu konserde Nişaburek faslı icra edilecektir. Büyük bir itina ile hazırlanmış olan bu konserin davetiyeleri Pazartesi gününden itibaren «İstanbul Gazeteciler Cemiyeti»nin Babiâlideki merkezinde dağıtılmağa başlanacaktır. Konser günü tiyatro ile şehrin muhtelif semtleri arasında nakil vasıtaları temin edilmiştir.

İst. Borsası

15 AĞUSTOS 1947 CUMA

ÖZELLER

	Kapıda	
Londra	1 Sterlin	11.3856
Newyork	100 Dolar	232.52
Paris	100 Fransız f.	2.3620
Cenevre	100 İsviçre f.	65.89
Amsterdam	100 Florin	105.5463
Brüksel	100 Belçika f.	6.3886
Prag	100 Çeko. Kr.	5.0280
Stokholm	100 İsveç Kr.	78.37

İSHAM VE TİCARET

% 7 941 Demiryolu 3	20.30
% 6 Kalkınma 1	95.95
% 6 Kalkınma 2	96.—
% 7 1 ci ter. M. Müdafaa	21.15
% 7 2 ci ter. M. Müdafaa	20.50
% 7 3 cü ter. M. Müdafaa	20.72
% 7 4 cü ter. M. Müdafaa	21.—

